

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhatos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyeg. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, április 4-kén 1861.

(D) Közlöttük volt azon távirati uton vett hírt, mikép ő felsége jóváhagyta, hogy a Királyhágón inneni politikai szervezéssel egyszerre a törvénykezés is alkotmányos lábra állíttassék.

Ezen feladat megoldása nálunk nem oly terhes, hogy a végett a korlátnokság újabb határidő kikérésével fárasztja magát, nálunk már 1849 előtt rendes megyei törvényszékek voltak u. m. derék (generalis) és fu (vice) székek, melyek határozott s évdíjjal ellátott bírókból állottak.

Ezek mint első törvényszékek az illetékességökbe eső pörsubstratumok természeténél fogva a mostani kerületi törvényszékek, s egy részben a járásbírók előtt folyt perek átvételére s ellátására, s ott, hol az improvizált politikai szervezésnél fogva most helyre állítandó régi megyéink összekeveredtek, hol a pertárgya akkor egy kerület, most két megyére fog esni, a megyei derékszékek a kerületi székektől s járásbíróktól átvett ily pereket átveendik a királyi táblára, mint ily pertárgyaknál első kérelmezési, másoknál első felhívási t-székekhez.

Továbbá a kormányzók, mely mint második felhívási t-szék szerepelt a törvénykezési téren, átveendik a mostani fő Landesgerichttől a pereket, a mint a korlátnokság átvette a megsemmisítő törvényszékektől; s e Landesgerichtnél, (mely az osztrák perrendtartás szerint ha jól tudjuk, nagy részben a kerületi t-székek fölött első felhívási t-szék volt —) álló perekből átküldené azokat a kinevezendő kir. táblához, a melyek a pertárgyánál s első felhívási minőségöknél fogva a kir. táblára tartoznak.

Igy a perek transpositioja körül-belül egy hónap alatt megtörténhetnék, a mialatt a kormányzók intézkedhetnék ideiglenesen azon elvek alkalmazásáról, a melyeket az országbírói tanácsokmány s hirszerint annak alapján az uralkodás is elfogadott.

Megyéinknek általában konstitúciós joguk lévén, sőt mindenikök saját megyei alkotmánnyal bírván, melyben a tisztviselőknek bíraskodási hatásköre is időnkint szabályoztatott, a megyék hatalmában áll elővenni, átvizsgálni régi constitúcióikat, s abba bealkalmazni a magyarországi 1836 és 1843-dik törvények azon cikkeinek eszméit, melyek a szóbeli pörlekedést megalapították, minthogy az 1848-ban kivitt jogegyenlőség és általános birtokképeség alkalmazása miatt multhatlanul szükséges a szóbeli perek szabályozott életbeléptetése, a mely nélkül százezer apró birtokos saját birtok ügyeinek, s a falusi hitel viszonyoknak védelmezése most már szinte képtelenség.

A pör természeténél fogva a járásbíróságok által kezelt ügyek közül könnyen kiválaszthatók azok, a melyek ily szóbeli pörlekedés alá, s így a szolgabírói — illetőleg a dullói kezekre átteendőek volnának.

A megyék joggal bírnak saját constitúcióikba ezen különben is minket országosan kötelező törvény-cikkeket bevenni, s addig is míg az unió feletti háborúja az uralkodásnak elenyésznek, alkalmazni mindent a mi Magyarország intézményeiből a mi hátraálló intézményeinket kiegészíti, s a mi illetőleg a megyék alkotmányozási hatáskörében esik.

A megyealkotmány ily revisioja s kiegészítése felküdte a kormányzókhoz, az szokás szerint jóváhagyandja azt; s ebben annyival kevésbé lehet kétségünk, mert a szóbeli pörlekedés szükségességét még maga a papirtengerben uszó osztrák rendszer sem ignorálhatta s process-ornungjában helyet adott annak.

Igen, mert ennek szükségessége azonnal elé állott a mint a dominale forumok s a földesuri védelem — megszűntek, a mint több ezer szegény család egyszerre birtokos lett s a személyes perelhetés jogaiba lépett.

Ezen helyzet által van indokolva azon saját nézetünk is, hogy midőn mi a megyetisztek szervezésére nézve a statuspersonalisban az 1848-diki statusquot ajánlottuk, egyszersmind a tisztí utasítások újból, és a magyarországi czélszerű irányban szabályozását, s kiválólag a szóbeli perek tárgyalására, valamint a közcsend fönntartására nézve az

esküdtek vagy szolgabíróis illetőleg a dullói segéd- felállítását ajánlottuk Mert ennek indítványba hozatala s megalakítása aszükséghez képest a megyék hatáskörébe tartozik valamint minden egyéb, a mi a köztörvényekkel nem ellenkezik, s a megye belügyeit illeti, s érvényh hozatala azonnal létesülhet, ha a kormányzók után az ily határozat helyben hagyatik.

Már pedig azt hisszük, igen könnyen belehet látni, hogy a szóbeli pörlekedés szükségessége elkerülhetlenné vált, s miután e részben közös királyságunknak egy megszentelt törvénye van, akár mit akarjon az uralkodás a unióval s általában az 1848-iki törvényekkel, a megyék difficultás nélkül kivághatják oly törvény alkalmazását, melyet a közös királyság s közös kir. már 1836-ban s illetőleg 1843-ban elfogadott.

Ezen alapokon a törvénykezés átvételele azonnal eszközölhető. A kormányzók már alakulva van, a királyi táblát gyorsan kéne alakítani, a főispánoknál pedig utasításba adni, hogy a közigazgatási tisztekkel egyszerre a megyei törvényszékek bíráit is választssák meg, s a perel transpositioja azonnal vegye kezdetét.

Törvénykezésünknek azonban egy roppant hiánya van, ha Magyarországtól abstrahált nézetből indulunk ki, a minek azonban törvényességét mi az 1848-iki törvényezikkek alapján örökre tagadjuk. E legfőbb hiány az, hogy Erdélynek különvált váltó törvénye nem volt.

E szerint multhatlanul szükséges előre is a közös királyság váltótörvénye reánk is alkalmazni, mert specialis törvényeink hányában minket mindenestre a közös királyság törvényeinek kell kötelezniök. A váltójog pedig mosani pénzügyi és kereskedelmi viszonyaink közt törvénykezésünk mellőzhetlen kívánatává vált.

Mi reméljük, hogy a korlátnokság azon kedvező alkalmat, melyben az urakodó részesítő, a törvénykezés visszaállítására néve erős kezekkel fogja megragadni s az egészet azon gyorsasággal hajtja végre, melyet egy részről régi törvényszékeink elég czélszerű szerkezete, s a magyar törvények és országbírói értekezlet által megtört ösvény enged számára.

Ideiglenes utasítása megyei főispánok, magyar vidéki főkapitányok és székelyzéki főkirálybírók számára. — Az előbbi magyar megyei szervezetnek helyreállítása ügyében m. év oct. 20-kán és dec. 21-kén kelt legfelsőbb kézirat folytán, a megyei választmányok alakítása, valamint azok tagjainak száma, végre a közigazgatási ügyek ellátásának és a megyei tisztikar felállításának módja iránt ő es. kir. felsége legkegyelmesebb meghagyásából a megyék főtiszteinek következő utasítás szolgáland végleges létrejöttéig — szabályozó zsinormértékül:

1) A megyéknek nevezte és területe a m. év october 20-kán és dec. 21-kén kelt legkegyelmesebb kéziratok szerint visszaállítván. A főtisztek első feladata leend az érdekllett megyék régi határainak visszaállítását az illető hatóságokkal kölcsönös értekezés útján eszközölni.

2) Addig míg a törvényhozás a megyei szerkezet iránt rendelkezendik, minden megyében egy állandó bizottmány gyakorolandja, jelen utasítás korlátai között, a megyei hatóság körében a köztanácskozási és határozási jogot.

3) A főtiszt a megyei bizottmány alakítása tekintetéből mindenek előtt a megye ténylesebb, minden osztályt s érdeket képviselő férfiakkal: bizottmány tagjainak száma iránt értekezvén, azokkal egyetértésben alakítja meg a bizottmányt, mely tagjainak nélküli szükséges szaporítása iránt a jelen szabályok szerin intézkedhetik.

4) A választmány a nagyobb megyékben 100, a legkisebb megyékben pedig, melynek: Felsőfővár, Fogarasi-vidéke és Aranyosszék 50 tagból áll.

5) A bizottmány oly módon állíttatik össze, hogy abban vallás-, osztály- és születésre nézve való tekintet nélkül, a volt urbéresi osztálylyal együtt a birtok, az értelmiség s az ipar, szóval a megyei lakosság egyetemes és egyes érdekei kellőleg képviselve legyenek.

6) A főtiszt a bizottmánnyal a jelen utasítást közöl- vén, annak első ülésében a litet az eddigi szokásu forma szerint leteszi és ezen időpontól fogva addig is, míg az új tisztikar működhetnék a megye jelen hivatalnokai felett törvényes hatóságot gyakorol.

7) A főtiszt a bizottmánnyal egyetértőleg eszközli a megyei tisztikarnak alkotását, mely állani fog még pedig a vármegyékben főbírákból, alispánokból, jegyzőkből, a levéltárnokból és szolgabírákból; Fogarasi-vidéken az alkapitányból, a több az 1848-ki év előtti nevezet alatt volt tisztek-

kel együtt. Ugyszintén a székely székekben az 1848-dik év előtti számmal és hatósággal ellátott tisztviselőkből.

8) A tisztviselők kinevezése aként történik, hogy a főtiszt az 1846/7-beli t-czik értelmében minden állomásra a megyében lévő különböző vallásfelekezetbeliek közül kijelöl és a bizottmánynak választás véget előterjeszt. A választás megtörténvén, a szózáttöbbséget nyert azon minőségbeli egyének, melyek az említett törvény értelmében ő es. k. felsége megerősítése alá tartoznak, a kormányzók után ő felségének megerősítés véget felterjesztendő, azon minőségbeli szózáttöbbséget nyert egyének pedig, melyek nem tartoznak legfelsőbb megerősítés alá, azonnal felesketendők és hivatalukba beállítandók, hogy a régi törvényes mód szerinti közigazgatás azonnal életbe léptethessék, ugyszintén a legfelsőbb megerősítés alá tartozó hivatalbeli egyének is, addig is, míg a legfelsőbb megerősítés megtörténhetnék, a főtiszt által azon hivatalba, melyre szózáttöbbséggel megválasztottak, helyettesíthetnek s hivatalaikat a legfelsőbb megerősítés megérkezéig helyettesképen fogják folytatni. Azon választott hivatalnokoknak névjegyzéke, kiknek hivataluk nem tartozik legfelsőbb megerősítés alá, a kormányzóknek tudás végett felterjesztendő. Végre a főtiszt a szegődöttöket a szükséghez képest a bizottmánnyal egyetértőleg ki fogja nevezni.

9) Az 1848 előtt megyénkint létezett hivatalnokai fizetéseket az új tisztikar, a főtiszt utaltványozása mellett, azon naptól fogva szedi, melyen tetteleg hivatala gyakorlataba lép, egybíránt ha megyei bizottmány a tisztviselők évi fizetéseit a változott idő s körülmények szükségéhez képest szaporítani kíváná, illő javaslatát a kormányzók elé terjesztheti, hogy ezen illetőségek az igazság és méltányosság alapján rendszeresíthetessenek.

10) Mindezen, mind a többi közigazgatási szükségekre kívántató költségvetést a bizottmány hat hónapra elkészíti és helybenhagyás végett a kormányzók elé terjeszti, hol az megállapítván, az illető összeg az országgyűlés végleges elhatározásáig a főtiszt utaltványozására a kinstárból ideiglenesen az országos pénzalapnak előlegezésképen kifizetetteti és ebből évnegyedes részletekben a megyei vagy vidéki pénztárnok kezébe szolgáltatni fog, ki erről a megyének rendesen számolni tartozik.

11) A főtisztek, valamint minden megyei tisztviselők az egyenes adózást illető szolgálati ügyekben a pénzügyi hatóságokhoz s azok közlönyehez ugyanazon viszonyba lépnek, mely ezek s az eddigi megyei igazgatók között létezett.

12) A fenytő-, polgári és mbéri törvényszékek szerkezete ideiglenes eddigi állapotban marad, s tiszti ügyész kinevezése is függőbe tartatik, míg az october 20-kán kelt legfelsőbb kézirat nyomán a magyar igazságszolgáltatás mikénti szervezése iránti kérdésekre nézve az erdélyi udvari kancellária javaslatait felterjesztendi. Időközben tehát az említett törvényszékek hivatalos foglalatosságait folytatják. A törvényszékek azon tagjaira nézve azonban, kik a megyei lakosság nyelvét s különösen a magyart nem bírják; nem különben a törvénykezés rendes folytatására szükséges személyzet hiánya esetében a főtiszt által az erdélyi udvari kancelláriának jelentés tétetvén intézkedés fogtörténni, hogy az ország törvényszékeinek rendezéséig is, az illető állomások alkalmas benschülött egyének által töltessenek be.

13) Az új szolgabírók az általános polgári- és fenytő-törvénykönyv eljárása szerint működnek és itélnék az elejübe tartozó perekben, s mindennemű törvénykezési ügyekben és mint törvénykezési segédzemélyek, a fenálló törvényszékek utasításait teljesíteni, s ezeknek mikénti végrehajtásáról azoknak kellő időben jelentést tenni tartoznak, miért is ezen megyei hivatalnokok választásánál az e czéla szükséges képességre lehető figyelem leszen fordítandó.

14) A megye kormányzása és annak egyes tisztviselőire való felügyelés a főtisztet illetvén, ez minden előkelő fontosabb s nagyobb szerinti eseményről az időbb főbíró, alispán, vagy alkapitány által értesítettik, kinek viszont a szolgabírók kötelesek jelentéseiket beküldeni. A bizottmányi ülések nevezetesebb eseményeiről pedig a főtiszt, vagy annak akadályoztatása esetében az utána következő tisztviselő küldi fel a kormányzókhoz a jelentést, mely elő a jegyzőkönyvek is szokott módon felfognak terjesztetni.

15) Ezen bizottmány a közigazgatási tárgyak felett mindazon hatóságot fogjagyorolni, mely 1848 előtt a megyei közgyűlést illette, és e tekintetben a megyei tisztviselőkkel határozatilag rendelkezendik.

16) A köztanácskozásokban minden bizottmányi tagnak szabadságában áll magát a megyében divatozó nyelvben kifejezhetni.

17) A tisztviselőikar a bizottmányi ülésben szavazati joggal bír, s a hátra levő tudósítások jegyzékének felolvasásánál az elmaradás okáról számolni tartozik.

18) A bizottmányi ülések nyilvánosok, a hallgatóság számára külön hely rendeltek, ha a hallgatók közül valaki, vagy az összes hallgatóság a tanácskozást háborgatja és az egyszeri elnöki intésnek sikere nincs, az elnök az egyes hallgatót vagy illetőleg a hallgatóságot kiharancsolhatja.

19) A megyei bizottmány intézkedéseit felett örkődő politikai hatóság a királyi kormányzók, mely a bizottmánnyal egyenes érintkezésben állván, ahoz mint a megye közönségéhez intzi rendelveit.

20) A megyék elrendezését illető végleges törvény létrejöttéig a megyei bizottmány működéseit a jelen utasításhoz köteles alkalmaztatni.

Kővárvidéki közgyűlés, márcz. 22, 23, 24, 25. *)

Pap Zsigmond ő méltósága, a magas kormány által az egész vidék ohajtása s közörműre kinevezett kővárvidéki főkapitány, márczius 20-án csaknem tudunkon kívül hirtelen megérkezvén a vidék főhelyére N.-Somkútra, ugyan az napról kelt programjában a márczius 22. d. u. 3 órára hirdetett előleges értekezletet és a 23. s következő napokra kitűzött vidéki közgyűlést kormányzói beösesége s okos tapintata által a minden kedélyeket s nemzeti érdekeket annyira kielégítő módon tartotta meg, miszerint nyíltan kimondjuk, hogy a kővárvidéki közgyűlés bizonyára mintakép lehet a testvér Erdélyhonban még ezután tartandó minden más közgyűlésekben is.

Az osztrák kétszínű és ezáltal a vidéki mindkét nemzetiségre elragadtott kétszínűségnek teljes nélkülözése, a titok borította zártkeblek megnyílása, az egymás elleni panaszok örökre elnémulása, a magyar és román testvéreinek karjainak kitárlása, egymás kebelére borulása, forró kéz-szorítása; a szent eskő, mely ajkaikon elcsattant és két hős nemzet szeméből legördült pár köny, mely mindezeket megszentelte, a testvériség örökemlékére N.-Somkúton emelt oly büszke mauzóleum, melynek tetejében nehéz kereszt helyett a szabadság, egyenlőség és testvériség azon magiceus tükré ragyog, melynek varázsa sugárának kell áthatni Erdélyhon minden megyegyűléseit.

De ezen közgyűlés ily testvéries átmenetele másképp nem is történhetett, mert ezt a két testvérhon egyik legnagyobb publicistája, 848-ban a népbárát és democatia román hírlapok lelkes szerkesztője, a román nemzet igazán nagy fia s a magyarok hasonlíthatatlan testvére Pap Zsigmond főkapitány vezette.

Mióta fentáll Buda és Kolozsvár, sem a királyok sem a fejedelmek, sem a vajdák idejében közgyűlést ily szellemben nem vezetett még senki.

Márczius 22. d. u. 3 órákor volt az első conferentia; a tanácssterembe beléptünkkel ajánlattunk a főkapitánynak, ki egyszerű fekete kaput s pantalonba öltözködve fogadott; homloka magas kiálló, arcvonása komoly barna, testköre s magassága közép idomú, haja és bajsa barna, szakála is hosszú tömött barna, hangja szép tiszta csergési, beszéd közben fejét egy kissé balra billentve, szemét földfelé irányozva beszél, dagálytalan népies, de hatós hangnyomatékkal.

Székét elfoglalván s megjelenésünkön örömet nyilvánítván, a conferentiát megnyitotta, szívara gyújtott, minket is megkínáltatott s így a barátságos társalgás, beszélgetés és tanakodás megkezdődött.

1) A 48-diki bizottmány tagjait olyformán egészítettük ki, hogy azt mintegy 200-ra emeltük, melyben minden osztályt képviseletünk, ezenkívül bizottmányi tagokká választottunk a két testvérhonból és külföldről, valamint az irodalmi ügy a gazdasági téren is csaknem minden magyar, román, székely és szász notabilitásokat.

2) Butyán László indítványozta, hogy mivel Kővárban a román elem hasonlíthatatlan nagyobb a magyarnál; ennél fogva jó lenne, ha a közgyűlési tanácskozás és jegyzőkönyv csakis románul folyna és szerkesztetné. Erre B. S. azon kérdést tette ki: tudnake önök románul? mire Fülöp István rosszat kiáltott, Medán Endre, Butyán László és Mán Gábor a román nyelv méltóságáról hosszú beszédet tartottak románul, Pap József elismerte ugyan, hogy a román nyelv nincs még a mivelődés azon fokán, melyen a magyar áll most; de mégis magas fokán áll, mint állott a magyar 1600-ba, s ha a deákkal kevert magyar nyelv mégis lehetett akkor is közigazgatási nyelv, s rajta megirathatott az Approbata; sokkal inkább a román, tehát meg kell egyszer kezdeni s azután önként következik.

A főkapitán a nyelvtvit ily tartalmu nyilatkozattal szakította félbe: Uraim! minket délfelől román testvéreink, északra magyar rokonaink s délnyugatra külföldi barátaink kísérek szoros figyelemmel; kimondani azt, hogy Kővárvidék a közigazgatásból kirekeszti akár a magyar, akár a román nyelvet, a testvérek elleni legnagyobb bűn, dús tápanyaga a reakciónak, s ezen ohajjal bárki is a 48-diki borzástó eseményeket ohajtja, félre tehát a separatismus ábrándjaival, beszéljen mindenki azon nyelven, melyen tud, folyjon a közgyűlés magyar és románul, legyen magyar és román jegyző; szerkeszdön a jegyzőkönyv mindkét nyelven folytatólagosan és cserésen úgy, mint az indítványok magyar vagy román nyelven tétetnek meg — és úgy mintha a román és a magyar nyelv csakis egyetlen nyelv volna — azonban a testvér megyék s diasteriumokhoz átirások a 48-ki törvény értelmében csakis magyarul legyenek; helyes, éljen! éljen! a conferentia eloszlott.

Márczius 23. d. e. 9 órákor tartottuk 11 évek óta első közgyűlésünket, szabad ég alatt. A főkapitány ő nmaga az illető küldöttség kíséretében megjelent és megjeleneztett; a nagyutcakapu tetején két zászló lobogott, Magyar- és Erdélyhon színeivel; amaz veres, fehér, zöld; ez sárga, kék, vörös színekkel.

Borzasztó eső, rémitő szél és fagyáló hideg lepett meg bennünket; és mégis néma esend uralgott s a gyűlés végzetig mindenki mozdulatlanul állott a hidegben és esőben, mint tengerek hullámaival daczoló sziklapart.

Most a főkapitány csinos magyar öltönyben, diszkardosan állt elő.

A román ifjúság némelyike talpig kék magyar ruhában, mások fehér harisnya, kék mellény, fekete kalpag, fehér toll, magyar sarkantyú kékszegélyű eszímában s diszkardosan jelentek meg: egy ifjú oly eszímában volt, minőt a szebenvidéki román nép visel, szára közép rövidségű kerek, melynek küloldalára vörös-kékes sinor van keresztbe fűzve; a magyarság egyformán volt öltözve talpig feketében, mint a Korvin Mátyás fekete serge.

1) Elsőben román, azután magyar nyelven nyitotta meg a gyűlést, mindkettőre hosszas éjlen dördült meg a nép között.

2) A kineveztetésről okmányt felolvastatta.

3) A főispáni esküt letette.

*) E gyűlésről tettünk már értesítést, de érdekes részleteire e levél is közöndőnek tettük. Szerk.

4) Smutzer a n.-bány prepost egy derék magyar beszédben elfogadta.

5) Kesely, Fülöp és Ittyán, románul üdvözölték.

6) Timbus István, mi egy név terjedő nemzeti pántlikával körül szegélyezve versekben és prosában mindkét nyelven írt népszerű beédeiben annyira a népre hatott, miszerint a nemzetiségi vászál rögön leomlott s a nép egymás ölelésére rohamt. Sta költő a román nép szívéhez így nem szökött s oly hódít hatást lelke nem gyakorolt; ezerszeres köszönet és hála legtisztább magyar szellemű román hazafinak.

7) A bizottmány névra felolvastatott és helyben hagyott.

8) Pap József egy pretorium építését indítványozta, mi helyben hagyott.

9) Smutzer feliratot indítványozott ő felségéhez egész Erdély unioja tárgyában, nly oly feltét mellett fogadtatott el, hogy a románok nemzetisége gárantizotassék, s hogy azok a diasteriális hatalokra is alkalmaztatassanak.

10) Katoa Miklós mind a politikai, mind a törvénykezési hivataloknak rögtai átvételét, belyegadó, dohány-monopolium és belyeg rögtai eltörölését indítványozta; a két első rögtai hatályba hozatn rendeltetett, a többiek országgyűlés elibe terjesztendőkné nyilváníttak, ezzel a gyűlés szétoszlott.

Ebéd alatt legelsőbb is B. S. köszöntött poharat a főkapitán egészségéért, felémítv, hogy mivel még ma is vannak e vidéken konkolj, hitegető reactionárius ördögök, legyen a főkapitán Gábril ingyala a megyének, ki a szabadság s testvériség kételi fegyverével üzze ki ezeket a vidék paradisiomából.

Smutzer, a főkapitánét, ki kétszer volt pap, legyen harmadikszor is e nemzet és megye papja és apja.

Korbuly, a testvériségét, végre:

B. S. eltemette az ő rúdszert, feltámasztotta az ujat, az alkotmányt; ebből gyűrit alakított, felhuzta jegyként új-jára Kővárnak a szép arának, férjhez adta Magyarhonnak, s temető, keresztelő s eskő papjának a főkapitánt tette.

Timbus versek és prosában elbűsuzott a német sógortól, megjeleneztett.

Ebéd után megharsant a törfölvi vidéki román banda, játszodni kezdte a lketemelő szép csárdást, mire B. S. megragadván Butyán Lászlót, testvéries lelkesedéssel lejtették azt; Pap József Takács Zsigmondot sat. sat. táncoltatták meg. Ezután román huztak, B. S. a 80 éves Timbus Kelemen, Medán Endre Thodit forgatta meg. E hősies magyar és román öltönyökben disztelt lelkes testvéries férfitanács átszellemíté lelkünke, s önkéntelenül előbünk varázslá a kenyérmezei diadal hűsének, a vaskaru Kinisinek hős tánczát.

A táncz után a Szózt és Hymnus énekeltetett; ezután a román pápság és fiatalág a román nemzeti dalt magas lelkesedéssel kezdeték dalani, mire a főkapitán előállt és a sokokat ki kapta szájból és maga énekelt hangnyomatékkal s varázs ihlette magyarul és románul, mindkét nemzetiségre nagy hatással volt e szavakban: „a honért élni halni kell.”

Márczius 23. Vasárnaplén, csakis conferentia tartott d. u. 3 órákor, a tisztikar minden legkisebb ellentmondás nélkül szép esendesen negalakított.

Márczius 24. A leendő tisztikarra nézve a candidatusok névsora felolvastatott, szók közül a tegnap kiválasztott tiszték közfelkiáltással helybehagytak és megszentestettek.

Itt mind az értelmiség mindkét nemzetiség a legigazságszababban volt képviselve.

Az összes magyar intelligencia az egyházi személyeket s birtokosokat kivéve, egész Lővárnban csakis 16 személyből áll; ebből 8 Magyarországb. választott, tehát a magyar intelligencia igazságosan volt képviselve t. i. fele a magyar intelligenciának hivatalnok lett. A román értelmiség hasonlóképp rendesen képviseltetett s ezzel a gyűlés bevégezöött.

Ebéd alatt Timbus István emelt először poharat e szavakban: Ausztriának két színe van, a sárga fekete; ezzel kormányozta hazánkat 12 év óta, de ti legyetek olyanok, mint a főkapitán, háromszíntek; knek kebelén a szabadság, egyenlőség és testvériség háromszíni rózsája diszlik; az ártatlanság, reménség s ha kell, bűsiség háromszíni lobogója lengjen föl lelketekben, legyetek 3 színűek, ez csak büszkeség-tekre való; hiszen maga az Isten is háromszíni: atya, fiu, szentlélek és ez három egy, mindörökké Amen. Csernafalván, márczius 28-án, 1861 Bíró Sándor, kővárvidéki tiszteletbeli törvényszéki ülnök.

Marosszékről, 1861 márcz. 22. — Nehéz időket élünk, szorongatottak a kecélyek, ez a hosszas várakozás kifárasztott minden türelmet Mit akartak velünk azok, a kiknek kezébe jövünk lesz bízra? A m.-országi országgyűlés megnyilhat-e király nélkül? Jüri-e ezt Magyarország? vagy végre is külön ország lesz Erdély? Országos csapás lenne, ha e két rendkívül népszerű és igazán status férfiú firmája alatt Erdély különszakasztatna annyi vér árán szerzett törvények megszégésével végráhatnák! Nekünk székelyekül „unio vagy h...” a jelszavunk. Most két szék közt pad alatt vagyunk: nincs törvény a hivatalok névleg nem, tettleg rég megszűntek; az igazságszolgáltatás szenved, végre-hajtás most még kevesebb nint eddig, kivált erkölcsi vét-ségek ellenében, a hol osztaékról, napidíjról nincs szó. Az adót kéri, de nem tudunk izetni ha felakasztanak is, mert 11 év alatt kivették mindei zsirunkat. Erdély 1849 óta évenként 15 millió forintot véve fel, 165 millió frot, egyenes adót fizetett a birodalomnak. S jól meg kell jegyezni, ebbe ezüstünk, aranyunk, fekelhetünk, fundus intractusunk majd mind bele olvadt. A nit apáink századokig értékes vagyonban megtakarítottak, mind kikeltt aduunk. Oda ment óránk, gyűrtünk, ezüst kannák, mosdótálaink, talléraink, aranyunk... Ennyit száron e tizedben a székely földre be nem hoztak semmit, csak hordották ki!... A Bach-féle jegyzőket falvaink compassuálni kezdeték. Jól vagyon jó és hiv szolgá! kevésben voltál hiv — mondják, s ezzel eleresztik

hazájokba! Jó utat. Mire való is volt nekünk idegeneket bebozni nyakunkra? Hiszen nekünk annyi az értelme⁸ embe-rünk, hogy nem férünk, nincs hol munkálkodjunk: M.-Vár-sárhely, Kolozsvár, Pest teli van oly székely emberekkel, kik a mi vértünk — művészek, írók, prokátorok, gazdatisz-tek, mérnökök, földbirtokosok, iparosok sat. Még egy kelles-mért hirt e nem igen nyicsiklandó adatokhoz. A minap egy esik-szt-mártoni unitárius ember Attyhába menvén, éhség és hideg miatt csaknem az uton elhalt. Az ottani rom. kath. pap igazi kereszténységgel, tisztességesen és nem költség nélkül eltemette, s akkor még ő kért engedelmet az illető unitárius paptól, hogy a dolog sürgetős volta miatt buzájába merte vágni sarlóját. Az unitárius pap meg volt lepve; véletlenül megtudta az eseres, ez meg az első hirtallásra oda utasította őt, hogy e valóban emberi, keresztényi, ne-mes és alkotmányos magyar paphoz illő tette tudassa a ha-zával, mint a mely csupán szeretetet, türelmet, egyetértést ajánlván egyfelől korunk és a magyar katolikus pápság nemes és alkotmányos irányát bizonyítja, másfelől pedig óva int minket arra, hogy hazánk, törvényeink s egymás-nak szeretetében egyesüljünk, magyarok és alkotmányosak legyünk mindenk előtt és felett, mert ebben egyedül van fennmaradásunk. Tán nem sértődik meg az illető tisztelt hazafi lelkész ur, ha levelét egész terjedelmében közöljük: Az így hangzik:

Sz. 3.-1861. Attyhai plébánia. — Dicsértessék az Ur Jézus! Kedves tiszteletes lelkész ur! Folyó 1861-dik év január 30-dikán nyárad-szt-mártoni Sándor Mózes egy sze-gény asszony kíséretében Attyhába indulva, az étlenség, fá-radtság s lsten tudja még mi okok közbe jötte miatt az attyhai határban nagyon elgyengülvén, utját folytatni kép-telen lett, utitársa Attyhába bejövén, segítséget keresett és találván is, kis százkón behozott, de már ekkor az iszo-nyu hideg miatt annyira megfagyott, hogy a mint mondják, mint egy darab fa oly merev volt teste, azonban folytono-san jagajtott; előbbeni szállásáról utitársa rokonához vitet-vén, ott egész éjszaka minden ápolás daczára rosszul volt, annyira, hogy másnap reggel meg is halt; jelentetvén ne-kem az eset, szokásunk szerint harangoztattam neki és ada-kozásra szólítván fel a hivaték, tisztességes koporsót és szem-fedelet szerezvén, kerített temetőnkben egy becsületes helyre tisztességes sirt ásátván, nem ugyan a katolika egyháznak szertartásaival, de a szegény elhunytérti imádság, egy a kö-rülményekhez illő beszéd, halottias énekek és újra imádság kíséretében, a hivaték részvéte között harangszónál tisztesé-gesen eltemettem, fejfát is tétetvén sírházhoz.

Midőn e szerencsétlen szegény emberrel a keresztény felebaráti szeretetnek ezen cselekedeteit miveltem hivelimel, azt vélem kedves tiszteletes ur, hivelvel együtt nem veszi rosz neven, hogy mi nem lévén hitfelekezettünk, hatáskö-rünkön túl vágó dolgokba elegyedtünk; azonban bátorított engem, sőt kötelességemre berte hazánk és törvényei tudata, melynélfogva törvényes bevett vallásaink egyenjogúsága és a bántulatos békés vallások türelme, mely Erdély lakói kö-zött az egyetértés és szeretet csodadolgokat mivelv min-den időben, ajánlom magamat, hitorsosaimat a szerencsés ugymint a szerencsétlen esetekben barátságos szeretetükbe a kedves tiszteletes urnak és hitorsosainak. Attyha, február 2-kán, 1861. Alázatos szolgálja: B e t e g h I m r e, attyhai plébános.

Valóban szép lélek nemes és alkotmányos beszéde! Egyébiránt így van ez most nálunk — hála Istennek! min-denfelé. Mintha csak a fejevári értekezlet vezérszónokának szelleme szólna e sorokban. Regis ad exemplum totus com-positur orbis. Ha a magyar nemzetet most a mágnasság és nem mágnasság, katolikus és nem katolikus meg nem osztja, győzelme oly bizonyos mint hogy kétszer kettő négy. r. l.

V. Hunyad, márcz. 23. Folyó hó 17. és 18-ik nap-jain Alpestenes szokott tavaszi részletes papi gyűlésre ni Hunyad-vármegyei ref. pápság összejövén, az első napon kö-zös asztalnál ebédeltünk alpesteri ref. lelkész és egyházi-déki főjegyző t. Szász András urnál; az ebéd alatt egyéb beszélgetési tárgyak között szóba jöttek a honvéd ség-lyező bizottmányok, és hogy eféle elnyomorodott honvédeket segíelyező egylet Kolozsvárt is létesült. Ezen intézketés szük-ségességétől áthatva, mi is csekély tehetségű egyházi férfiak erőnküzhképesti bármily kis összeggel a szent célhoz já-rulni illendő dolognak elismervén, egy indítványozó szóra 10 o. forintot és 40 xrt. össze tettünk; mely összeghez al-pesteri birtokosok B. J. G. S. és B. J. összesen még 4 uj forinttal járulván, így az egész segedelmezési összeg 14 osztr. forintra és 40 xra. telvén ki; ezen kis összegget ide zárvá azon szíves kéréssel bátorodom a tisztelt szerkesz-tőségnek át küldeni, szíveskedjen azt által venni, *) Kolozs-váron az illető helyre beszoalgtatni s a közmeenyugtatis okáért az átvételt hírlapilag közzé tenni. — Ki is alázatos kérésem mellett, mindenkor teljes tisztelettel maradtam alá-zatos szolgálja G á l S á m u e l v.-hunyadi ev. ref. lelkész.

KÜLÖNFÉLÉK.

Irodalom. Megjelent s Kolozsvárt Demjén Lászlónál, általa pedig minden hiteles könyvtárus utján kapható „Er-

déyhoni jogtudomány Dózs Elek jogtudortól 3 füzetben. Ara 6 forint a. é.

A munka föléli Erdélynek köz- és anyagi mint alaki magánjogát, fenytő törvényeinkre is kiterjedve. S valóban csak is így képez egy bevégzett egészet.

Igaz, hogy a küzelebbi napokban a magyar közjog több hírneves író, államférfi és jogtudós kidolgozásai szerint jött és jövendő ki sajtó alól. Az is igaz, hogy a magyar közjog főelvei ugyanazok a korona egész területére nézve. Amde nem keli felednünk, hogy volt egy korszak Erdélyben, a nemzeti fejedelmek kora, melynek törvényhozási érdeme nem csak az, hogy törvényeinket nemzeti nyelvünkön alkották ősünk; hanem, hogy akkor születtek a polgári jogok leglényesebbjeit, mint jelszen a kormányfelelősséget, lelkiismeret- és vélemény szabadságot szabályozó olyan törvényeink, melyekhez hasonlókat, a kor szűkebb körében felelő emelkedettségre s a polgári szabadságot, a felségi jogok tisztelgetben tartása mellett, a hatalom tulesapongásai ellen biztosító szabatosságra és tisztaságra nézve Európa nemzeteinek egykoru chartáiban és codexaiban hiában keresnénk. S már csak e nézpontból is kiindulva, az egyetemes magyar közjognak bizonyára lényegbe vágó házait pótolja a külön államéletet élt Erdélynek közjoga.

Magánjogunknak anyagi és alaki része egyaránt, mint évezredek államéletünknek az idők kívánatai szerint önként fejlett termékei, elválhatlan kapcsolatban állanak közjogi viszonyainkkal. Mert habár az alkotmányos nép, hála a kor szellemének, más ma, mint Verbőczy negyeddélszázad előtt értelmezte s ebből kifolyólag személyjogaink, birtokviszonyaink s az igazságszolgáltatásbani kiváltságosságunk módosítása nemcsak szükségessé vált, hanem elvileg ki is van mondva 1848-iki törvényeinkben: azon jogelv, mely Verbőczy „populus“-a tagjainak egyéni szabadságát a magyar szent korona tagságában eszményitve, magánviszonyaink s igazságszolgáltatásunk minden részletein a személy és tulajdon iránti gyöngéd kíméletességgel húzódik keresztül, kétségen kívül feltétlenül öröndök kincse marad a jelen alkotmányos népnek is.

Ösztönszerűleg érezte ezt nemzetünk, midőn szabadsága hajnalának újra derengésével hirdett humanitáshu idegen törvényekkel tíz éves boldogítása daczára, egy szívvel szájall követelte saját magánjogának visszaállítását. S ezen nemzeti közbohajtásnak felett meg a nemzetünk államférfiai és szaktudósaiól alakított országbírói értekezlet, mely hírszerint már legfelsőbb jóváhagyást is nyert munkalatában, elvileg mindenütt a magyar törvények visszaállítását mondá ki; csak kivétel gyanánt alkalmazván a tarthatlanok módosítását, vagy a halasztást nem szenvedő hiányok ideiglenes pótlását.

Ha már ezekhez vesszük a honegyesítéről szóló törvény azon határozományát, mely szerint Erdélynek azon külön törvényei, intézményei, melyek a honegyesítéssel nem ellenkeznek, fenttarthatóknak mondatak ki: nemcsak azt kell elismernünk, hogy az előttünk fekvő munka felette korszerű és szükségét pótló, hanem azt is ismételnünk kell, hogy csak így, ezen terjedelmében képez egy tökéletes egészet, különben csonka mü lett volna.

A munka tartalmának, tanmódszerének részletes taglalása, legalább most nem böcsátkozunk. De hisz ki nem ismeri Dózs Eleknek nemcsak itt a Királyhágón innen bércekes keskeny látkörű völgyeiben, hanem messze az anyahon rónáin s fővárosában, hová ipar- és tudományoszomj annyi fiát vonzá ki ez országreszének? E lapok hányadik olvasója nem emlékezik az egykori m.-vásárhelyi jogtanárra, kinek előadásait nemcsak egy igénytelen hitfelekezeti tanoda növendékei, hanem egész Erdélynek a törv. királyi tábla mellett joggyakorlatra egybesereglett, minden nemzetiségű, osztályu és hitfelekezeti virága hallgatá, mi nélkül a legtehetségesebb jogász is bevégzettlennek hitte tanfolyamát? Ki az közöttünk, a ki nem tudná, hogy nagy horderejű jogi kérdések dubietások gyanánt ingadoztak zoldasztalokon, tanszékeken s a jogörök irodáiban, míg Dózs nem nyilvánítá véleményét felülről? Ki nem tudja. . . .

De ne sértjük szerzőnknek talán már is kemény próbára tett szerénységet s még csak annyit legyen szabad megjegyeznünk az előbeszédében azon szabadkozásra, mint ha irányla nem felelne meg nyelvészettünk jelen igényeinek, miszerint ez a mentegetett irány három százados törvényhatásunk és törvénykezésünk minyelve s tulajdonképen csak annyiban a Dózsáé, a mennyiben övé a pártatlan logiciál és semmi lényegest nem mellőző figyelemmel egy rendszerezett egésze alakítás nagy érdeme. A mi, nézetünk szerint, a munkának egyik főelőnye inkább mint hátránya.

Alkotmányos életünk jelen válságos napjaiban egy ily mélyen értett szükségességgé s maradandó becüt tudományos munkának közhasználatuvá tétele válságos hazafiu érdem s újságírói kötelezettségünk mulasztásának tartanók nyilvános köszönetet nem szavazni azon derék hazánkfiainak, kik b. Bánffy János ur indítványára és vezetése alatt, saját kölcségükön, a 80 ivnyi munkát alig több, mint két hó alatt világra jöni segítettek.

A méltányos olvasó ezen, legalább nálunk nem mindennapi gyorsságát alól mentve találándja a külliallítás tekintetében lehető kívánni valókat. Mi pedig azon reményünk nyilvánításával végezzük jelentésünket, miként a nagy keletőség, melyre számítanunk egy ily munka méltán jogosit, mielőbb egy második kiadást teend szükségessé.

Hírszerint Kolozsvármegye közgyűlése jelen hó 10-ikén fog megtartatni, s a főispáni előértekezlet a megye értelmszerűleg 8-kán. Így alkalmasint Kolozsvármegyében lesz a legelső markális ez évtizedben.

A „Sürgöny“ azon távirati közlést hozza, hogy Erdély igazságszolgáti szervezése szentesítettet. A törvényezékek ugy állitattak vissza a mint voltak 1848 előtt, de az ausztriai törvények megtartásával. — Bécsben miniszteri válság van, melyek azt mondják, hogy az Erdély szervezése miatt, mely az osztrák miniszterek híre nélkül ment át, mások azt

hiszik, s ha a „Sürgöny“ főmbebbi közlésének utolsó tételét megfontoljuk mi is azt hisszük, hogy a miniszteri válság a magyarországi kérdések miatt állott elő. Bécsi lapok szerint Magyarországnak enged az uralkodás. A „Presse“ már attól fél, hogy Ausztria olvasztatik be Magyarorszába. Uj miniszterekül Hübnér és Clam Martinicz-et emlitik.

Habár lemondottunk a földesur jogokról, az e részbeni régi generosus köteleességeket most is teljesítik itt-ott hazánkfiain. Apa-Nagyfalura egy csapat katonát vittek executioha az adó hátralékának levő népre, mert országszerte most indult meg nyakra-főre az adó felhajtás, mikor éppen a közbe jövő nagy hét és ünnepe miatt a nép legképtelenebb volt pénzt előteremteni. Valamint minden helysére ugy Nagyfalura nézve is valódi csapás volt egy csoport katoná tartása, melynek a mostani pénzüszükség miatt bizonyára hiteket kell ottan ilni, míg az adót befizethetnek. A nép levert és szomorú volt, midőn látta, hogy 18 katonát kell élelmezni tavasz időn, midőn már a nép kenyere is fogyatékján van; de a falu egykori földesura gr. Bethlen Sándor, megmenté a helységet e nagy tehertől, az executor katonákat udvarába vitette s ott tartogatja, hogy a népet megmentse a kétszeres adófizetéstől.

Dézs vidékről értesülünk, hogy ott az adó miatti elkobzások nagyban folynak. Kifogják a munka elől az igás marhákat is, s midőn az ily executumokat senki megvenni a helyszínen nem akarja, elviszik más törvényhatóságba, p. o. Dézsről Beszterczére, s ott nyitlan vagy kézről eladják, felszámítva az uti költséget, marha tartást, kíséretet stb., melyek sokszor az exequat összeget tizszeresen felülmúlják. A népnél ez adószerés szinte e század comica. Elöl megy a Steuer einnehmer egy paruplival, minthogy a mult heteken esős idő volt, utánna esendőrköl, vagy finánczok, ezeketán a falusi esküdtöket hátukon szakkal, ebbe az adóval tartozó képtől felvett egy két kupa lisztet berakják, aztán aztán eladják. Egy ily ünnepléses adóprocessio eredménye volt a minap két véke gabona begyűjtése. A mely bizony a Steuer einnehmer napi díját sem hajtá ki. Ha annyi hivatalnokot, finánczot s katonát tart az állam, a mennyi az adófizető, nagyon természetes, hogy utóljára nincs mit exequálnak ez elnyomorodott népen. A nép megszűnik élni csak a hivatalnok, katoná és fináncz él, s ennek is után kell veszni, ha a végtagokban megszünt az élet. — Tudni kellene, hogy nem az egyén van az álladalomért, hanem megfordítva, és így a sulyt nem az államra, hanem az egyéni jogra és jólétre kellene fektetni. Itt különbözik az absolutismus a constitutionalismustól.

Egy adószerő az osztrák rendörminiszter jogainak gyakorlatában. Székely-Kereszturrol, febr. 27-ről írják nekünk: Tizenegy éven át türtük, hogy a reánk küldött hivatalnokok közül egyik kaplár, más bevándorolt tragerből polizeidienerségen át jövedelmes hivatalra nem gondolkodózik elfogatása körül tett érdemeiért (!) jutott, más szabadságot örömszerből lett — bíránk. Kémekkel voltunk körülveve, gondolatunk a mint az ajakra jött, már elalvula volt, de hogy most, midőn a rendszer meghalt, nem minket mint egyént, hanem irodalmunkat bántalmazták, fűszolás nélkül el nem hordozhatjuk. E hó 25-kén tartott vásárlók helybéli es. kir. adószerő Rein ur, a mult időkben többszörözött, a város elleni bántalmazásait azzal tetézte, hogy a helybéli könyvkereskedő könyvei közül lefogaltatá Garibaldi életrajzát tartalmazó történelmi munkát. A mit a sajtóhatóság átbocsát, senkinek letartóztatni s a megvevő kezéből kiragadni joga nincs, annálkevésbé olyannak, kinek nem is hivatalkörébe tartozik. Adónköl lapokat jártat a hivatal, e könyv minden lapban hirdetve van s mégis e vastag értelmiség. A történelmi mü élete egy oly hőnek, a kinek homlokára a babért két világrész tűzte nemzete boldogításával kiérdemelt tetteit, hazánk fejedelme ellen semitsem vétett, de irodalmunkat sértő az, mikor minden illetéktelen kéz terményei közé fosztogatni nyul. Z s o m b o r i. Ehez hasonló dolog történt a szászvárosi sokadalom mult hó 23-kán Löselei enyedi könyvtárral. Valóban az ily kértelen könyvesizárokat be kellene perelni kártérítésre.

Laborfalváról írják nekünk a következő üngyilkossági esetet: Mallára telepedett s ott birtokossá lett, különben kolozsvári születésű Késmárki József márcz. 18-án nevenapja estvéjén 5 órakor önmagát saját házában agyonlötte, minden előítéletől menten egész egyházi innepélyvel temettet el, mert bár vétekezett önmaga ellen, elvevén az életet, melyet Isten adott s csak egyedül ő vala jogos viszsza venni, de jót tett a laborfalvi unitaria ekléziával, végrendeletileg minden külső és belső javait annak hagyományozván.

Ütő Dániel laborfalvi pap.

Külföldi lapok közül tudósítokat küldöttek az országgyűlésre: a párisi „Patrie“ (Simon Eduardot), a „Pungolo“, „Times“, „L'Indépendance“, „Perseveranza.“

Deák nyilatkozatának hatását — írja a félhivatalos „S.“ bécsi levelezője — nem jellemezhetem jobban, mint ha azt mondom, hogy az itteni körökben valódi esemény gyanánt fogadtatott. Esemény gyanánt azért, mert Deák szavaiban Magyarország végnyilatkozatát vélék hallani azon, most itt legfontosabb kérdés nézve, mely nem kevesebb, mint a birodalom szoros egységének s más részt Magyarország állami önállóságának kérdése; esemény gyanánt továbbá azért, mert előre sejtik s talán mondhatom, félük azon hatást, melyet Deák Ferencz böles szavai a horvátokra gyakorolni fognak, s mely hatás az itteni centralista reményeknek halálos döfést adhatand.

Az angol követség titkáranak Dunlope urnak a postai küldemények „Az angol követségnek Pesten“ cím alatt érkeznek.

Gr. Bethlen Gergely külföldön tartozkodó hazánkfiát az olaszok királya tábornokká nevezte ki.

Pestől írják 3-ról, hogy a magyarországi képviselők nagyobb része már megérkezett, első találkozási helyül a „Tigris“ vendéglő termet szolgáltak, s eszmecseréik első tárgya volt: mihezartsa magát az alsóház, az az országgyűlés Budán nyitattik meg. Voltak, a kik Budára nem akarnak menni; mások meg e miatt nem akarják a megnyitást lehetlenné tenni, s megnyitás után akarják kívána-

tukat törvényesen nyilvánítani az iránt, hogy a gyűlés a törvény értelmében Pestre tétezzék át.

A szerb nemzeti zsinat megtartása hétfőig késétt, minthogy a kiküldött biztos nem volt eléggé minden eshetőségekre instructiókkal ellátva. Itt eddig két fő párt létezik, az egyik a horvátokkal akar tartani; a másik a szerb nemzeti: a magyarokkal, következő föltételek mellett: 1) Az 1848-iki törvények elfogadása, a mennyiben ezek a szerb nemzet jogait nem csorbitják. 2) Magyarországi föltételes egyesülés. 3) A szerb nemzetiség biztositása, a) a szerb nemzetiség autonómiaja azon területben, a melyben a szerb elem tulsulyal van. E célra alakittassanak szerb megyék azon területekből, hol szerbek laknak, ide foglalva a szerb határvírdéket a saját kerülettel együtt. b) Az ily módon kikerekített terület élén legyen egy főnök, ki történelmi nevével egyesítse a szerb és magyarok közti kölcsönös érdeket biztositékait. Az ilyféle hivatásnak leginkább megfelelő jelenleg Csernovics Péter. Hogyan tetszik? Az összegyűlt nép száma fölmeht 5000.

Az itteni reform. főiskola nyomdájában ismét egy röpirat jelent meg német nyelven: „Die Reduction der Arme und die ausnahmslose Wehrpflicht von einem k. k. officier.“ A röpiratban igen fontos eszmék vannak a katonai újabb szervezés körül megpendítve, a mely alapokon szerző a külön országokat is saját jogukra nézve kielégíthetni véli.

Nemzeti színház. — A nagyheti szünet után hétfőn, ápril 1-jén: Szélgigeti „Czigány“-jával kezdék meg az előadást, melyben a közönségünkől mindig szívesen fogadott Gyulai lépett föl (Zsiga szerepében) mint szerződött tag.

Ápril 2-dikán: „Szamártej“ és Lavater című két kis vigjátékot adák.

Ápril 3-dikán: „Lammermoori Lucia“ ismert kedves dalművet, melynek czimszerepében Meles Liska, a drezdai udvari színházról mint most itten szerződött tag — lépett föl. M. Liska k. a. hangja, kivált a mélyebb hangok, nem bir kellő erővel, de tiszta és bájoló, a corollatában azonban elég erős; e hang általában hajlékony, kerekded, tiszta és bájoló. Iskolája is jó van s az ujonnan szerződött tagot valódi nyemerénynek tekintjük szinpadunkon. A művésznőt minden felvonás közt három s négyyszeresen előtáposolta a közönség. Pauli Eduárd szerepét mely érzéssel s tüzzel adta s gyönyörű tenor hangjával bájolt. Ormai is (Aston) kitünőleg működött, s az egész élvezetes volt.

POLITIKAI HIREK.

Párisban márcz. 27-kén nyugtalanító és harczi hírek kerengettek; a börze 25-öt esett. Keleten, valamint Olaszországban, nehézségek vannak. Lavatettének Niel általi pótlásáról van szó.

Marseillei magán levelek tudósításai szerint, Garibaldi a szárd sziget lakosainak küldöttségét fogadta, mely azért járult hozzá, hogy a „tábornok“-tól megtudja, ha vajon igaz-e, hogy Cavour a szigetet Franciaországnak áruba böcsátani szándékozik. Garibaldi erre azt válaszolá: hogy elmúlt az idő, midőn Napoleon Lajos Olaszországnak feltételeket szabhatott.

Nolából írják, hogy ott a magyar legio ünneplésesen megülte márcz. 14-két és 15-két; az előbbi napot, mint Victor Emanuel születésnapját, az utóbbit, mint az 1848-iki magyar forradalom évnapját. 14-kén este a legio parancsnoka, Vetter altábornagy táncvizigalmat adott, melyre a legio tisztjein kívül, a tábornok, nemzetőrség és minden polgári hivatalnok meg volt hiva. 15-kén az egész legio kört alakítván, egy lelkes beszédet hallgatott meg, mely Magyarországnak 1848. ótai történetéről állított össze egy érdekes képet.

Bécs, márcz. 27. A kölni lap egy értesít innen, hogy a folytatolagos katonai készületek, melyek biztos kutforrások szerint Franciaország és Szárdinia részéről nagy mérvben eszközöltetnek, a bécsi kormányt is mozgásba hozták, és így talán senkit sem fog meglepni, ha rövid idő múlva az ausztriai hadtest tökéletes hadilábba fog állani. Ezen intézkedést azonban nem annyira az olasz, mint inkább a török-szláv tartományokbeli mozgalmak és Magyarország idéztek elő. Jóllehet, hogy Ausztriának politikája Törökországra nézve tetemesen változott, és így lehelten, hogy Ausztria tetteleg védelmezze a Portát, de mindamellett szükséges, hogy saját biztosságunk tekintetéből, a déli határokat erősítsük. A Magyarországon keresztülvonuló csapatok célja tehát a déli határok erősítése netalan betörések és kitörések (!) ellen. A mit eddig a csatatéről hallani lehet, nagyon bizonytalan és hiányos. Még csak neveiket sem ismerik azon vezéreknek, kik a Drina-völgybe előrehaladt fölkelőket vezénylik. A felkelők ugylátszik a szerbekre is számítottak a törökök ellen, de eddigelő várakozásuk eredménytelen. Tagadhatlan, hogy ekkor a szerbek még mindig visszavonulás kényszerített, vagy kiszámított dolog, hogy egyesülten rohanják meg a felkelők csapataikat, melyek létszáma bizonytalan.

Turin, márcz. 27. A conservatív szellemű „Vaterland“-nak írják: A forradalmi congressus néhány óra alatt már együtt lesz. Kossuth már itt van Doracé és Somogyi segédeivel, és Klapka már kétszer tőn nála látogatást Türrrel. Bertani tegnap este érkezett meg, Garibaldit pedig ma estére várják. Bizonyos kütforrásból tudjuk, hogy Cavour gróf is résztveend ezen congressusban, melynek céljai nem éppen titkosak (Hát ha mégis? szerk.) Türr valószínűleg a dalmatiai kikötő felé történő expedícióval lesz megbizva. Most itt 6 tízezerred alakításával foglalkoznak és pedig lehető legstürögsebben. A fűszerezési anyagot, a volt nápolyi királytízerség szolgálatja.

Az ágyuöntödékekhez a mult héten 1500 uj munkás érkezett. Ezen munkások éjjel-nappal folytonosan dolgoznak és leginkább a régi ágyuk átalakításával vannak elfoglalva.

Cialdini táviratilag lett ide meghiva és el van határozva, hogy ezen tábornok a Mincio vonalon fog parancsnokolni, mig Lamarmora a Pó folyó partján állítja föl seregét. Az elsőnek főhadiszállása Brescia, a másikkal pedig Bologna leendő, Piacenza, Pavia és Bologna felé szimmetentül nagy hadicsapatok vonulnak tömérdek hadiszerek kíséretében.

*) Fogadják köszönetünket a haza szenvedő áldozatai nevében. Szerk.

Turin, márcz. 31. Az „Opinione“ mai száma írja: A brit királynő kijelentette a szárd követnek, hogy elfogadja őt, mint „Olaszország királyának“ meghatalmazott követét.

Turin, ápril. 1. Összeesküvés fedeztetett fel, mely a harez megkezdését célozta Ausztriával. A déli seregből elbocsátott önkényesek voltak abla bonyolodva.

Zágráb, márcz. 31. Blatovacnál 22-kén és 23-án lütközött volt, melyben Mahmud pasa Derviscu pasa segítségével visszanyomta a felkelők támadását. Niksiez-ben még folyvást be van zárva a török helyőrség. Herczegovinában a török csapatok száma mintegy 15,000, roszt élemezés mellett, a szabad ég alatti táborozás által is sokat szenvednek. A basibozukok mészárlásaitól lehet tartani.

Bécs, ápril. 2. Az „Ost und West“ lapnak Zágrábról távirját: Husvét vasárnap estjén csoportozás történt. A rendőrigazgatóság ablakai beverettek, s úgy ott, valamint más kincstári épületekről a sasok leszaggattattak. Sebesülések is fordultak elő.

Ujabbak.

Ujabb hírek szerint a bécsi miniszterek helyeiken maradnak még, sőt ápril. 3-án Smerling államminister elnöklete alatt az előtanácskozások megkezdődtek az oktatásiügyi tanács alapszabályainak szerkesztése végett.

Budapesten a magyar királyi curia megnyitása nagy ünnepélyvel ment véghez ápril. 3-án. Megnyitó beszédet országbíró Apponyi gróf tartott, utána Lonovics érsek beszélt, s azután a személynök. Az ünnepély a curia épületében tartott, hol az ország képviselőitől valamint a városról nagy közönség volt jelen.

Országgyűlési ügy. Az országos képviselők értekezlete korelnök Palóczy László által kijelenté, hogy az országgyűlést Pesten kívánják tartani. Országbíró ő nmaga magát a korlátnokkal érintke-

zésbe tette távirat útján e kérdés felett, s ötszöri távirai közlekedés után ő Felsége azt határozta, hogy a budai fejlődési polotában történendő megnyitás után az országgyűlés azonnal tetessék Pestre át.

Telegramm a „K. Közlöny“-hez. Pest, ápril 5-én, esti 9 órakor. Az értekezlet követeli az Erdély- s Magyarország közti unió sérthetlenségét. Az országgyűlés megnyitása Budán lesz, folytatása Pesten. Ideje még nincs meghatározva. Hét-főn Széchenyi halála emlékére nagyszerű innep fog tartatni.

Kiigazítás. Lapunk mai számának „Különféle“ rovatában hibáson áll azon értesítés, hogy a jövő szerdán Kolozsvármegyében közgyűlés tartatnék; mert csak a megye értelmiségének népesebb értekezletéről a főispán urnál van szó. Miért is a fennebbi hibás közlést kiigazítani sietünk.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

BÉCSI BÖRZE április 2-kán.

Állam-adósság.		penzben	aruban	Részvények.		penzben	aruban	Váltók (devisek)		penzben	aruban
5%-os nemzeti kölcsön		100 frt.	74.80	Nemzeti bank ex div.		695.—	697.—	Három hónapra.			
5%-os metalliques		100 frt.	63.25	Hitelintézet 200 frt.		156.80	157.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%		126.50	126.75
Földterhermentesítések.				Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		562.—	564.—	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %		127.25	127.50
5%-os magyarországi		100 frt.	63.25	Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		415.—	417.—	Berlin 100 tallér (150 frt ausztr. értékb.) 4 %		—	—
5%-os bányái, horvát és sláv.		100 frt.	62.—	Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		143.—	145.—	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %		127.50	127.75
5%-os erdélyi		100 frt.	60.50	Budapesti lánchíd 500 ft pp.		389.—	391.—	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %		112.25	112.50
Sorsjegyek.				Éjszakai vasut		1898.40	1898.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/2 kr) 4 1/2 %		150.—	150.25
Trieszti db.		100 ft pp.	125.—	Ausztr. államvaspálya		281.50	282.50	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %		59.50	59.60
Dunagőzhajóz. társ. darabja		100 ft pp.	99.—	Nyugati vasut		185.—	185.50	Pénzmemek.			
Budai városközség db.		40 ft a. é.	35.75	Pardubitz vasut		105.—	105.50	Korona		20.60	—
Eszterházy		40 ft pp.	92.—	Tiszai vasut		147.—	147.—	Császári arany		7.06	—
Salm		40 ft pp.	37.25	Déli vaspálya 60% (ex div.)		188.—	189.—	Reczés arany		7.05	—
Pálffy		40 ft pp.	36.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)		155.—	155.50	Napoleonsd'or		11.97	—
Clary		40 ft pp.	35.50	Graz-Köflachi		108.—	110.—	Orosz imperiale		12.26	—
St. Genois		40 ft pp.	36.50	N.-Szombati 1-ső kibocsátás		20.—	22.—	Ezüst		48.75	—
Windischgrätz		20 ft pp.	23.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás		60.—	64.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei		44.25	—

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(110)
1206. polg. 1861.

Hirdetmény.

A helybeli feloszló félben lévő repaczkorgyár társulat e hírsághoz a tudva nem lévő részvényesek ellen a végleti keresetlevelet adott be, hogy azok osztaléki jogaik mielőbbi érvényesítésére szoríttassanak.

Ehez képest a tudva nem lévő részvényesek számára cselekvényi gondnokul ügyvéd Vajna Sándor ur nevezetlén ki, tárgyalási határnapul idei május 18-ka tűzetett ki: miről a tudva nem lévő részvényesek azon hozzalékkal értesítettnek, hogy ezen határnapon délelőtti 9 órakor vagy személyesen jelenjenek meg, vagy a kirendelt gondnokot addig igényeik bejelentésére utasítsák, mert különben bejelentési elmulasztás esetében a felosztandó tömegből nem részesüléseket csak maguknak tulajdoníthatják.

A cs. kir. járásbíróstól.

Kolozsvárt, márczius 20-án, 1861

(2—3)

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Erdélyhoni jogtudomány,

Irta DÓZSA ELEK, jogtudor.

Első könyv: Erdélyhoni közjogtan. Második könyv: Magyar magánjogtan. Harmadik könyv: Magyar pertan.

A három kötet ára 6 frt o. é.

Vidéki megrendelések azonnal a legpontosabban teljesítettnek.

Az angol Parlament és eljárása.

4-dik kiadás után átdolgozta Barsi József. I. könyv: A Parlament összeállítási, jogai és kiváltságai. Ára a leendő II-dik könyvvel együtt 3 frt.

Zágrábmegye körlevele s az egyesülés.

Deák Ferencztől. Ára 20 kr. o. é.

Utazás keleten,

Irta Orbán Balázs. I. kötet. Ára 1 frt. o. é.

A nemzeti mívelődésalapja.

Irta Karaacsanyéki G. Ára 1 frt. 40. kr. o. é.

A KÖZPONTOSÍTÁS, ellentétben a kor igényeivel.

(8 hóig lefoglalva volt első kiadás.)

Ára 40 kr. o. é.

De la Tour gróf.

Jelenetek a magyar életből

A francia eredeti után fordítva.

Harmadik (utolsó) rész, ára 50 kr. (A három rész együtt 1 frt 50 kr.)

Die Reduction der Armee,

und die ausnahmslose Wehrpflicht in ihrer Anwendung auf Österreich.

Von einem k. k. Officier. Ára 50 kr.

NEM HIVATALOS.

(99)

Szobafestészeti hirdetés.

Alábbirt meghívásom folytán történt idejövdelem és illetőleg itt mulatásom idejét még egynehány óra meghosszabbítván: szolgálatomat mindennemű szoba- és fafestészeti, továbbá akárminő fénymázás (lakirozandó) munkáknak a legdivatosabb müncheni, bécsi vagy pesti modorban, egy szintén a legízletesebb színvegyülettel leendő elvállolására a környékbeli t. cz. birgatos uraságoknak és a városi közönségeknek a lehető legjutányosabb árak mellett van szerencsém följárni.

Maros-Vásárhelyt, márcz. 21-én, 1861.

Mestitz Mihály,

szoba- és fafestész.

(Lakása: M.-Vásárhelyt, a „Veres kereszt“ című vendéglőben)

(4—4)